

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Rundskriv

Direktør kriminalomsorgsregion
Direktør KRUS
Direktør KITT
Riksadvokaten
Politidirektoratet
Domstoladministrasjonen

Nr.	Vår ref.	Dato
G-1/2009	200702698 D TRH	12.6.2009

Retningslinjer til forskrift om program mot ruspåvirket kjøring

Justisdepartementet har vedtatt retningslinjer til forskrift 10. oktober 2008 nr. 1100 om program mot ruspåvirket kjøring. Retningslinjene trer i kraft 15. juni 2009 og følger vedlagt.

En nylig endring av straffeloven § 53 utvidet promilleprogrammet til å gjelde også de som kjører påvirket av andre rusmidler enn alkohol. Navnet er derfor endret til program mot ruspåvirket kjøring.

Lovendringen ble fremmet som ett av forslagene i Ot.prp. nr. 31 (2006–2007) om lov om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (tiltak for å avvikle soningskøen og bedre innholdet i soningen mv.). Fra 1. november 2008 kan retten sette program mot ruspåvirket kjøring som vilkår i en betinget dom.

Kongen fastsatte 10. oktober 2008 forskrift med nærmere bestemmelser om formålet med programmet, definisjoner, samtykke, plikt til å rekvirere personundersøkelse, innholdet i programmet, krav til domfelte, gjennomføringen og reaksjon på brudd og nye straffbare handlinger. Forskriften trådte i kraft 1. november 2008. Retningslinjene til forskriften gir uttrykk for hvordan departementet tolker dette regelverket. Et utkast til retningslinjer har vært forelagt kriminalomsorgen og andre berørte instanser til uttalelse.

Vi gjør oppmerksom på at Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) arbeider med en håndbok om program mot ruspåvirket kjøring som vil utfylle og supplere retningslinjene.

Med hilsen

Marianne Vollan e.f.
ekspedisjonssjef

Jan-Erik Sandlie
prosjektleder

Vedlegg: 1

Retningslinjer for program mot ruspåvirket kjøring

Fastsatt av Justisdepartementet 12. juni 2009.

Forskriften § 1. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder program mot ruspåvirket kjøring som fører av motorvogn kan bli dømt til, jf. straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav e.

Retningslinjer:

Ifølge straffeloven § 53 nr. 3 bokstav e gjelder programmet for personer som er dømt for overtredelse av vegtrafikkloven § 31, jf. § 22 første ledd, og som har problem med alkohol og/eller annet berusende eller bedøvende middel.

Programmet gjelder personer som har problem med bilkjøring og ruspåvirkning i kombinasjon. Gjentatt kjøring med ruspåvirkning eller kjøring med høy påvirkningsgrad kan tyde på et slikt problem.

Lokalt nivå treffer avgjørelser etter disse retningslinjene hvis ikke annet er uttrykkelig bestemt. Med lokalt nivå menes leder av friomsorgskontor eller den som er bemyndiget.

Forskriften § 2. Formålet med programmet

Programmet har som formål å motvirke nye straffbare handlinger ved kjøring i ruspåvirket tilstand, skape et tryggere trafikkmiljø og minske antall trafikkulykker.

Retningslinjer:

Programmet skal motivere bilførere som er dømt for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 jf. § 22 første ledd, og som har problem med alkohol og/eller annet berusende eller bedøvende middel, til å avstå fra kjøring i ruspåvirket tilstand. Generell rusavvenning er ikke et selvstendig mål for programmet.

Forskriften § 3. Definisjoner

Med berusende eller bedøvende middel menes ikke bare påvirkning av ulovlige rusmidler, men også påvirkning av legale medikamenter.

Retningslinjer:

Med berusende eller bedøvende middel menes påvirkning av alkohol, narkotika og legale og illegale medikamenter hver for seg eller i kombinasjon.

Forskriften § 4. Samtykke

Retten kan bare fastsette vilkår om program mot ruspåvirket kjøring dersom domfelte samtykker, jf. straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav e.

Samtykket skal fremgå av en samtykkeerklæring som siktede skriver under i forbindelse med personundersøkelsen, jf. § 5. Siktede må bekrefte samtykket i retten. Samtykket kan trekkes tilbake på ethvert tidspunkt, også etter domsavgivelsen.

Før siktede skriver under samtykkeerklæringen, skal kriminalomsorgen gi siktede utførlig informasjon om programmet og hva samtykket innebærer. Informasjonen skal også omfatte følgene av eventuelle brudd på krav og vilkår som er satt, herunder følgene av at siktede eller domfelte trekker tilbake samtykket til å delta i programmet.

Dersom siktede er mindreårig, gjelder reglene om partsrettigheter for verger i straffeprosessloven §§ 83-84.

Retningslinjer:

Programmet forutsetter et informert samtykke fra siktede eller domfelte. Siktede skriver under på en egen samtykkeerklæring som er utarbeidet for programmet.

Dersom domfelte trekker samtykket tilbake, skal kriminalomsorgen ved samtale informere domfelte om konsekvensene, jf. forskriften § 12 annet ledd. Fastholder domfelte sitt standpunkt, sender friomsorgskontoret bruddmelding til regionalt nivå.

Forskriften § 5. Personundersøkelse

Personundersøkelse skal alltid rekvireres fra kriminalomsorgen når det kan være aktuelt å idømme program mot ruspåvirket kjøring. Påtalemyndigheten eller retten kan rekvirere personundersøkelse av siktede etter straffeprosessloven § 162. I rekvisisjonen skal det fremgå at påtalemyndigheten eller retten ønsker opplysninger om siktedes personlighet, livsforhold og fremtidsmuligheter med sikte på idømmelse av program mot ruspåvirket kjøring.

Personundersøkelsen gjennomføres etter reglene i straffeprosessloven kapittel 13 og nærmere retningslinjer gitt av Justisdepartementet.

Retningslinjer:

I rundskriv G-13/2003 har Justisdepartementet gitt nærmere retningslinjer for personundersøkelser i straffesaker. Blant annet fremgår det at i personundersøkelse der promilleprogram er aktuelt, skal vurderes om siktede er i målgruppen for promilleprogram, og om siktede er egnet til å gjennomføre denne straffereaksjonen. Dette skal resultere i en konklusjon om

egnet for slikt program. Reglene for personundersøkelser ved promilleprogram gjelder tilsvarende for program mot ruspåvirket kjøring. Den som gjennomfører personundersøkelsen, skal benytte særskilt mal som er utarbeidet for program mot ruspåvirket kjøring.

Forskriften § 6. Innholdet i programmet

Kriminalomsorgen skal tilrettelegge innholdet i programmet ut fra den enkeltes forutsetninger og behov. Programmet skal gi kunnskap om konsekvenser av ruspåvirket kjøring og bevisstgjøre domfelte til å ta ansvar for egne handlinger.

Program mot ruspåvirket kjøring skal inneholde individuelle samtaler med kriminalomsorgen, samtaleorientert undervisning, kartlegging av eventuelt behandlingsbehov og kontroll. Samtalene og samtalehyppigheten skal tilpasses den enkeltes behov. Samtalene skal så langt det er mulig gjennomføres minimum hver 14. dag.

Undervisningsdelen skal utgjøre mellom 20 og 30 timer som gjennomføres i et tidsrom på to til tre måneder. Undervisningen gis i grupper eller individuelt.

Kriminalomsorgen bistår domfelte med å kontakte primærhelsetjenesten eller sosialtjenesten for henvisning til spesialisthelsetjenesten som kartlegger behandlingsbehov og vurderer rett til tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Kriminalomsorgen skal gjøres kjent med konklusjonen eller tilrådingen helsetjenesten kommer fram til.

Retningslinjer:

Kartlegging

Kriminalomsorgen skal tilrettelegge innholdet i programmet ut fra den enkelte domfeltes forutsetninger og behov. Derfor må friomsorgskontoret som mottar dommen, så snart som mulig gjennomføre en forberedende kartlegging i samarbeid med domfelte. Opplysningene i personundersøkelsen må oppdateres og eventuelt suppleres slik at kartleggingen gir et godt grunnlag for å utarbeide domfeltes gjennomføringsplan og framtidsplan, jf. forskriften § 8 og retningslinjene til denne bestemmelsen.

Individuelle samtaler

Begrunnelsen for samtalehyppigheten er å sikre ens praksis og således hindre at antallet individuelle samtaler varierer for sterkt fylkene i mellom. Friomsorgskontoret bestemmer hvor og på hvilken måte samtalen skal gjennomføres. Forbeholdet "så langt

det er mulig” gir tilstrekkelig fleksibilitet for å ivareta individuelle behov. Kravet til hyppighet kan fravikes der domfeltes forhold tilsier det. Hensynet til arbeid og skolegang vil normalt ikke gi grunnlag for å fravike kravet om samtale hver 14. dag. Behovet for individuelle samtaler i perioden domfelte gjennomfører undervisningsdelen, avgjøres individuelt.

Domfelte kan gjennomføre individuelle samtaler særskilt eller i ansvarsgrupper eller samarbeidsmøter. Samtalene kan gjelde informasjon, framtidsplanlegging, motivasjon, bevisstgjøring eller for- eller etterarbeid til tema i undervisningsdelen.

Dersom domfelte behandles for rusmiddelavhengighet i spesialisthelsetjenesten, kan domfeltes samtaler med behandler erstatte noen av de individuelle samtalene.

Dette forutsetter en skriftlig avtale mellom domfelte, spesialisthelsetjenesten og kriminalomsorgen om antall samtaler, hyppighet og varslingsrutiner ved fravær eller oppmøte i ruspåvirket tilstand. Behandlingsavtalen inngår i domfeltes gjennomføringsplan og samordnes med de individuelle samtalene. Etter en individuell vurdering kan behandling ved annen instans enn spesialisthelsetjenesten også inngå på samme måte.

Undervisningsdel

Som hovedregel skal domfelte gjennomføre undervisningsdelen i grupper. Frafall blant deltakerne, enkelt deltakeres helsetilstand eller andre forhold som kan vanskeliggjøre gjennomføring i gruppe, kan unntaksvis tilsi individuell gjennomføring også av undervisningsdelen. Omfanget skal være 20–30 timer fordelt over to til tre måneder. Lengden på møtene kan variere ut fra praktiske løsninger og lokale forhold.

Kriminalomsorgen skal benytte de læremidlene som Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) anbefaler både når undervisningsdelen gjennomføres i grupper og individuelt.

Kartlegge behandlingsbehov

Alle domfelte skal kartlegges for vurdering av rett til tverrfaglig spesialisert behandling i helseforetakene, med mindre de allerede er i behandling, eller nettopp er vurdert eller har avsluttet slik behandling. Kartleggingen tar sikte på å avklare domfeltes eventuelle helsemessige rusbehandlingsbehov og rettighetsstatus i spesialisthelsetjenesten, jf. pasientrettighetsloven § 2–2.

Friomsorgskontoret kan fravike kravet om kartlegging i tilfeller der domfelte kan dokumentere at vedkommende går i relevant rusbehandling.

Forskriften § 7. Krav til domfelte ved gjennomføringen

Den domfelte skal gjennomføre programmet etter nærmere anvisning fra kriminalomsorgen. Den domfelte skal

- a) møte til fastsatt tid og sted til alle avtaler*
- b) være upåvirket av berusende eller bedøvende midler, med mindre medikamentene er forskrevet av lege som tiltak i et behandlingsopplegg*
- c) gi opplysninger om sitt bosted og andre forhold av betydning for gjennomføringen av programmet*

Den domfelte skal ikke vise en atferd som kan

- a) true sikkerheten til personer som deltar under gjennomføringen*
- b) påvirke miljøet på en særlig negativ måte*

Domfelte skal selv dekke reiseutgiftene ved gjennomføring av programmet.

Kriminalomsorgen skal dekke utgiftene dersom domfelte ikke selv har midler.

Retningslinjer:

Bestemmelsen inneholder generelle krav til alle domfelte som gjennomfører programmet.

Etter første ledd skal domfelte gjennomføre programmet etter nærmere anvisning fra kriminalomsorgen. Dette er grunnlaget for kriminalomsorgens avgjørelse om blant annet tid og sted for oppmøte, jf. første ledd bokstav a.

Av første ledd bokstav b går det frem at domfelte skal møte upåvirket av berusende eller bedøvende midler. Kriminalomsorgen skal kontrollere kravet om rusfrihet etter reglene i forskriften § 9. Kriminalomsorgen kan bortvise synlig påvirket domfelt fra gruppemøter eller individuelle samtaler selv om vedkommende kan fremlegge dokumentasjon på legal forskrivning av middelet.

Første ledd bokstav c fastslår domfeltes opplysningsplikt. Det er spesielt viktig for kriminalomsorgen å få kjennskap til domfeltes bosted. Kriminalomsorgen kan imidlertid også kreve informasjon om andre forhold som er relevante for gjennomføringen av programmet. Domfelte skal dokumentere eventuell bruk av legale legemidler som kan ha innvirkning på prøveresultater eller observasjoner. Domfelte som får forskrevet medikamenter som vil gi positivt prøveresultat, må fremlegge dokumentasjon fra behandlende lege. Dersom slik dokumentasjon ikke er fremlagt, vil positivt prøveresultat behandles som brudd.

Annet ledd stiller minstekrav til domfeltes atferd under gjennomføringen. Det er viktig å reagere overfor domfelte som klart bryter kravene til akseptabel atferd. Imidlertid skal det forholdsvis mye til før det foreligger brudd etter denne bestemmelsen. Friomsorgskontoret bør derfor som hovedregel først gi advarsel i disse sakene. Ved atferd som kan true sikkerheten til personer som deltar under gjennomføringen, eller som kan påvirke miljøet på en særlig negativ måte, jf. annet ledd bokstav a, skal det imidlertid være lav terskel for brudd.

Forskriften § 8. Gjennomføringen

Kriminalomsorgen skal sørge for at domfelte gjennomfører programmet i løpet av prøvetiden. Gjennomføringen skal skje i samarbeid med myndigheter, institusjoner, organisasjoner mv. som har ansvaret for de enkelte delene av programmet.

Gjennomføringstiden er ti måneder med mindre retten uttrykkelig bestemmer en lengre gjennomføringstid. Gjennomføringstiden løper fra det tidspunktet domfelte møter første gang hos kriminalomsorgen. Straffeprosessloven § 461 gjelder tilsvarende, jf. straffeloven § 53 nr. 3 bokstav e siste punktum. Kriminalomsorgen avgjør når og hvor de ulike delene av programmet skal gjennomføres.

Kriminalomsorgen skal utarbeide en gjennomføringsplan. Planen skal utformes slik at den gir domfelte klarhet og forutsigbarhet om hva som kreves for å gjennomføre programmet.

Kriminalomsorgen kan på forhånd gi fritak for frammøte dersom særlig tungtveiende grunner taler for det. Manglende frammøte skal som hovedregel tas igjen på et senere tidspunkt etter nærmere bestemmelse av kriminalomsorgen.

Hvis domfelte ikke kan møte til gjennomføring av programmet på grunn av sykdom, kreves dette dokumentert med legeerklæring. Det må uttrykkelig fremgå av erklæringen at domfelte ikke er i stand til å møte til gjennomføring av program mot ruspåvirket kjøring. Domfelte må snarest mulig gir beskjed om sitt fravær.

Retningslinjer:

Iverksettelse av programmet

Kriminalomsorgen skal iverksette programmet på tilsvarende måte som samfunnsstraffen, jf. pkt. 5.1 i retningslinjene til straffegjennomføringsloven § 53. Med retningslinjer til straffegjennomføringsloven menes retningslinjer til lov om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven) og til

forskrift til loven fastsatt av Kriminalomsorgens sentrale forvaltning 16. mai 2002 med hjemmel i forskriften § 7-1.

Dersom programmet inngår i en deldom, bør kriminalomsorgen legge til rette for å gjennomføre den ubetingede fengselsstraffen før programmet iverksettes.

Gjennomføringsplan og framtidsplan

Kriminalomsorgen utarbeider gjennomføringsplan så fort som mulig etter iverksettelsen. Dersom retten har satt vilkår for gjennomføringen, skal vilkårene fremgå av gjennomføringsplanen. Mal for gjennomføringsplan i Kompis skal benyttes. Domfelte skal tilbys framtidsplan etter retningslinjer for kriminalomsorgens arbeid med framtidsplanlegging, jf. rundskriv KSF 1/2002.

Gjennomføringsplanen er enkeltvedtak som domfelte kan påklage etter forvaltningsloven. Når det gjelder endringer i gjennomføringsplanen, vises det til retningslinjer til straffegjennomføringsloven pkt. 5.1.

Fritak

Dersom tungtveiende grunner taler for det, kan domfelte søke om forhåndsfritak for pålagt oppmøte. Fritaksgrunner kan være domfeltes helsetilstand, eller der det foreligger akutt omsorgsansvar for nærstående som ikke kan avhjelpest på annen måte. Hensynet til domfeltes barn skal tillegges vekt. Ferie, arbeid eller skole gir normalt ikke rett til fritak.

Fravær skal som hovedregel tas igjen innenfor gjennomføringstiden på ti måneder.

Krav til legeerklæring

Hvis domfelte ikke kan møte til gjennomføring av programmet på grunn av sykdom, må domfelte dokumentere dette ved legeerklæring snarest mulig og senest tre dager etter fraværet. Det er utarbeidet en mal for slik legeerklæring i Kompis. Skjemaet bør deles ut til domfelte ved iverksettelsen av programmet.

Forskriften § 9. Kontroll med gjennomføringen

Kriminalomsorgen skal føre kontroll med at domfelte gjennomfører de ulike delene av programmet. Samarbeidspartnere skal melde fra om alle uregelmessigheter til kriminalomsorgen.

For å kontrollere kravet i § 7 første ledd bokstav b, kan kriminalomsorgen pålegge domfelte å avgi urinprøve, utåndingsprøve

eller blodprøve eller å medvirke til andre undersøkelser som kan skje uten fare eller særlig ubehag, for å avdekke bruk av rusmidler, bedøvelsesmidler eller andre kjemiske stoffer som ikke er lovlig forskrevet. Blodprøve kan bare tas av helsepersonell. Er det grunn til å anta at domfelte møter påvirket av berusende eller bedøvende midler, skal kriminalomsorgen snarest undersøke forholdet.

Retningslinjer:

Kriminalomsorgen skal føre kontroll med at domfelte gjennomfører de ulike delene av programmet. Dette innebærer blant annet at kriminalomsorgen skal kontrollere at domfelte møter til alle avtaler i løpet av gjennomføringstiden. Kriminalomsorgen må opplyse andre etater som deltar i programmet, om plikten til å melde fra dersom domfelte bryter fastsatte vilkår etter forskriften § 7.

Undersøkelse for å avdekke bruk av rusmidler kan foretas ved mistanke eller ved stikkprøve av enkeltpersoner eller hele undervisningsgruppen.

Forskriften § 10. Kontroll av generelt rusforbud

Hvis retten har satt forbud mot å bruke berusende eller bedøvende midler, jf. straffeloven 1902 § 53 nr. 3 bokstav c, skal kriminalomsorgen undersøke om forbudet blir overholdt. Undersøkelsen kan innebære uanmeldte besøk i hjemmet. Når det er satt rusforbud, kan kriminalomsorgen pålegge den domfelte å avgi urinprøve, utåndingsprøve eller blodprøve eller å medvirke til annen undersøkelse som kan skje uten fare eller særlig ubehag. Blodprøve kan bare tas av helsepersonell.

Retningslinjer:

Kriminalomsorgen har plikt til å undersøke om den domfelte overholder vilkår om generelt rusforbud som retten har fastsatt i dommen.

Kriminalomsorgen må finne fram til hensiktsmessige og praktiske løsninger for å gjennomføre disse undersøkelsene.

Forskriften § 11. Avbrudd i gjennomføringen

Kriminalomsorgen kan avbryte gjennomføringen av programmet dersom den domfeltes helsetilstand tilsier det, eller det foreligger særlig tungtveiende grunner.

Avbrudd gis inntil fire uker, og kan senere forlenges en gang med inntil fire uker. Ytterligere forlengelse kan gis av regionalt nivå.

Skal deler av programmet gjennomføres etter at den fastsatte prøvetiden er løpt ut, må kriminalomsorgen bringe saken inn for retten for forlengelse av prøvetiden, jf. straffeloven § 54 nr. 1. Regiondirektøren eller den vedkommende gir fullmakt, fremmer begjæringen for retten. Kriminalomsorgen skal varsle påtalemyndigheten når den begjærer rettens avgjørelse.

Retningslinjer:

Hensikten med avbrudd er å unngå at gjennomføringstiden løper uten at domfelte gjennomfører programmet.

Straffen kan avbrytes når

- domfeltes helsetilstand tilsier det
- det foreligger særlig tungtveiende grunner som ikke kan avhjelpes på annen måte

Forhold som kan føre til avbrudd i straffegjennomføringen for en periode, må domfelte dokumentere ved legeerklæring eller annen relevant dokumentasjon.

Andre forhold enn domfeltes helsetilstand må være "særlig tungtveiende" for å kunne begrunne straffavbrudd. Således kan for eksempel forhold hos domfeltes nærmeste begrunne avbrudd, derimot ikke forhold hos kriminalomsorgen.

Prøvetiden fortsetter å løpe selv om domfelte er innvilget avbrudd etter forskriften § 11.

Forskriften § 12. Reaksjon på brudd

Programmet skal gjennomføres med lav toleranse for brudd på vilkår. Brudd skal følges opp konsekvent og restriktivt.

Som alvorlig brudd regnes blant annet ugrunnet fravær, oppmøte i ruspåvirket tilstand eller at domfelte nekter å avgi prøve for å avdekke bruk av berusende eller bedøvende midler. Dersom domfelte trekker samtykket tilbake, skal kriminalomsorgen innkalle domfelte til en samtale hvor det gjøres klart at dette er et alvorlig brudd på vilkåret ved og forutsetningen for den betingede dommen.

Ved mindre alvorlig brudd skal kriminalomsorgen gi domfelte en skriftlig advarsel.

Kriminalomsorgen kan stanse gjennomføringen av programmet dersom domfelte alvorlig eller gjentatt bryter fastsatte vilkår. Kriminalomsorgen kan også stanse gjennomføringen av programmet dersom domfelte begår en straffbar handling i prøvetiden. Stans av

gjennomføringen gjelder fra det tidspunktet kriminalomsorgen treffer vedtak i saken.

Retten kan ved dom bestemme at straff helt eller delvis skal fullbyrdes dersom domfelte alvorlig eller gjentatt bryter fastsatte vilkår, jf. straffeloven 1902 § 54 nr. 2 første ledd. Ved avgjørelsen kan retten ta hensyn til at deler av programmet allerede er gjennomført. Dersom det anses mer hensiktsmessig, kan retten i dommen sette ny prøvetid og nye vilkår, jf. straffeloven 1902 § 54 nr. 2 annet ledd.

Regiondirektøren eller den vedkommende gir fullmakt, fremmer begjæringen for retten. Kriminalomsorgen skal varsle påtalemyndigheten når den begjærer rettens avgjørelse.

Regiondirektøren eller den vedkommende gir fullmakt treffer også avgjørelse om anke.

Retningslinjer:

Formålet med å reagere på vilkårsbrudd er å sikre at den domfelte gjennomfører straffen i tråd med kravene som er angitt i forskriften § 7, forebygge ny kriminalitet og markere grensene for akseptabel opptreden under gjennomføringen av straffen. Reaksjonen skal ikke være mer inngripende enn hva som fremstår som nødvendig for å oppnå formålet.

Grunnvilkår for reaksjon på vilkårsbrudd

Retningslinjene til straffegjennomføringsloven pkt. 5.8 om grunnvilkår for å ilegge reaksjon for brudd på samfunnsstraffen gjelder tilsvarende.

Nærmere om de enkelte vilkårsbrudd

a) Manglende fremmøte

Manglende fremmøte regnes som vilkårsbrudd. Hvis den domfelte ikke møter til gjennomføring etter første gangs innkalling, skal friomsorgen sjekke med politiet eller annen offentlig myndighet om adressen på innkallingen er korrekt. Deretter må politiet sende en ny innkalling til domfelte. Hvis domfelte heller ikke møter etter denne innkallingen, kan kriminalomsorgen konstatere brudd og fremme begjæring om omgjøring for retten.

Hvis det ikke foreligger legeerklæring, men dokumentasjon og andre opplysninger i saken som sannsynliggjør gyldig fraværsgrunn, bør kriminalomsorgen være varsom med å konstatere vilkårsbrudd. Det avgjørende er om domfelte i

tilstrekkelig grad har dokumentert gyldig fraværsgrunn og om kriminalomsorgen fester lit til dokumentasjonen.

b) Ruspåvirkning

Undersøkelse for å avdekke bruk av rusmidler skal skje med grunnlag i forskriften § 9 eller § 10. Hvis domfelte nekter å avgi prøve, regnes dette som brudd.

Bruddsamtale

Dersom det foreligger et brudd, kan kriminalomsorgen innkalle domfelte til bruddsamtale. Formålet med samtalen er å gi domfelte anledning til å forklare seg om bakgrunnen for vilkårsbruddet for å avklare om det foreligger et brudd og hvor alvorlig bruddet er. Forklaringen skal nedtegnes og så vidt mulig underskrives av domfelte.

Konsekvenser av brudd

Det følger av forskriften at kriminalomsorgen skal gi skriftlig advarsel ved mindre alvorlig brudd. Ved alvorlig eller gjentatt brudd, kan kriminalomsorgen også gi skriftlig advarsel. Dersom det foreligger et "alvorlig eller gjentatt" brudd etter straffeloven § 54 nr. 2 første ledd, kan kriminalomsorgen stanse gjennomføringen og oversende saken til regionalt nivå som vurderer om det skal fremmes begjæring om omgjøring til retten.

I hvilke tilfeller et vilkårsbrudd skal medføre stans og begjæring om omgjøring, må bygge på en helhetsvurdering hvor bruddets objektive grovhet og den domfeltes subjektive skyld står sentralt. Et alvorlig brudd skal ikke automatisk medføre at saken søkes fremmet for omgjøring. Det skal videre legges vekt på hvordan straffegjennomføringen har forløpt, om den domfelte tidligere har brutt vilkårene, hvor stor del av programmet som er gjennomført og om det er grunn til å tro at domfelte på nytt vil bryte vilkårene. Vurderingen må særlig vektlegge hva som fremkom i bruddsamtalen.

Skyldes bruddet særlige omstendigheter, kan det være hensiktsmessig å reagere med en skriftlig advarsel. Hvis det er aktuelt å fortsette programmet, skal domfelte gjøres oppmerksom på konsekvensen av ytterligere brudd.

Stans av gjennomføringen

Stans av gjennomføringen gjelder fra det tidspunktet kriminalomsorgen treffer vedtak i saken og inntil annet er bestemt.

Forskriften § 13. Ny straffbar handling

Dersom domfelte begår en straffbar handling i prøvetiden, kan retten etter straffeloven 1902 § 54 nr. 3 gi en samlet dom for begge handlingene eller en særskilt dom for den nye handlingen.

Kriminalomsorgen har plikt til å varsle politi eller påtalemyndighet hvis den blir kjent med at domfelte begår lovbrudd i prøvetiden. Det er påtalemyndigheten som fremmer straffesaken for retten.

Retningslinjer:

Retningslinjene til straffegjennomføringsloven pkt. 5.9 om nye straffbare handlinger ved gjennomføring av samfunnsstraffen gjelder tilsvarende.

Forskriften § 14. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1.november 2008.

Retningslinjer:

Retningslinjene trer i kraft 15. juni 2009.